

Pla de mesures antifrau

ASSOCIACIÓ D'INICIATIVES RURALS DE CATALUNYA
(GENER 2024)

PLA ANTIFRAU DE L'ASSOCIACIÓ D'INICIATIVES RURALS DE CATALUNYA (ARCA)

Contingut

Contingut	1
1. PREÀMBUL.....	2
2. NORMATIVA D'APLICACIÓ.....	3
3. CONCEPTES I DEFINICIONS.....	4
4. ÀMBIT OBJECTIU.....	5
5. ÀMBIT SUBJECTIU.....	6
6. GOVERNANÇA DEL PLA.....	6
6.1. Gerència.....	6
6.2. Responsable administrativa.....	6
6.3. Tècnics gestors dels contractes i/o subvencions.....	6
6.4. Comissió Antifrau.....	7
6.5. Responsable de Compliment.....	7
7. MESURES PER AFRONTAR ELS CONFLICTES D'INTERESSOS.....	8
7.1. Prevenció dels conflictes d'interessos.....	8
7.2. Mesures per abordar els possibles conflictes d'interessos.....	9
8. Mesures per a la lluita contra el frau.....	9
8.1. Prevenció.....	9
8.2. Detecció.....	10
8.3. Correcció.....	11
8.4. Accions legals i judicials.....	12
9. SEGUIMENT I CONTROL PERIÒDIC DEL PLA.....	12
9.1. Supervisió.....	12
9.2. Revisió i actualització del Pla.....	13
ANNEXOS.....	14
Annex 1. Declaració institucional.....	14
Annex 2. Codi ètic.....	14
Annex 3. Declaració d'absència de conflicte d'interès.....	14
Annex 4. Model de mapa i registre de riscs.....	14
Annex 5. Banderes vermelles.....	14

1. PREÀMBUL

La missió d'una associació està orientada a la consecució de l'interès general en el seu concret àmbit competencial. D'aquí l'extraordinària importància de que es practiqui la cultura de la integritat pública a tots els nivells de l'organització. Això passa necessàriament per comptar amb els principals marcs d'integritat: pla antifrau, codi ètic, canals de denúncies i pràctiques formatives; tots ells encaminats a minimitzar els riscos i irregularitats (tant penals com administratives) derivades de pràctiques contràries a l'interès general, mitjançant la prevenció i detecció del frau, la corrupció i els conflictes d'interès, i l'adopció de mesures encaminades a la seva correcció.

En els darrers anys la Unió Europea (UE) ha estat reforçant els instruments jurídics per a la lluita contra el frau i la corrupció, inclòs el conflicte d'interès, per tal de dotar-se d'un millor marc legal que protegeixi els seus interessos financers. En aquest context, la creació del Mecanisme de Recuperació i Resiliència ha obligat als Estats Membres a garantir la posta en marxa de mesures proporcionals i eficaces en la lluita contra el frau. Aquestes mesures han esdevingut obligatòries per a totes les entitats, tan públiques com privades que accedeixen als fons de la UE.

El primer pas per al compliment d'aquestes obligacions és la redacció d'un Pla Antifrau, que inclogui el Codi Ètic, amb les mesures de lluita contra el frau i la corrupció requerides per la normativa europea.

El present Pla Antifrau ha tingut en compte els requeriments mínims requerits per la normativa europea i espanyola aplicable i, en particular, els recollits a l'article 6, apartat 5 de l'Ordre HFP/1030/2021 de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR). Així doncs, aquest pla:

1. Ha estat aprovat per la Junta Directiva en data 15 de gener de 2024.
2. Estructura les mesures antifrau de manera proporcionada entorn els quatre elements clau de l'anomenat "cicle antifrau": prevenció, detecció, correcció i persecució.
3. Preveu la realització d'una avaluació del risc, impacte i probabilitat del risc de frau en els processos clau de l'execució dels fons gestionats, inclosos els fons procedent de la UE, així com la seva revisió anual i, en tot cas, en el moment en què es detecti qualsevol cas de frau o l'existència de canvis significatius en els procediments o en el personal.
4. Defineix mesures preventives adequades i proporcionades, ajustades a les situacions concretes, per a reduir el risc residual de frau a un nivell acceptable.
5. Preveu l'existència de mesures de detecció ajustades als senyals d'alerta i defineix el procediment per a la seva aplicació efectiva.
6. Defineix les mesures correctives pertinents per al supòsit de sospita de casos de frau, amb mecanismes clars per a la seva comunicació.
7. Estableix processos adequats per al seguiment dels casos sospitosos de frau i de la corresponent recuperació, si s'escau, de fons de la UE que s'hagin pogut gastar fraudulentament.

8. Defineix mecanismes de seguiment per a revisar els processos, procediments i controls relacionats amb el frau efectiu o potencial, que es transmeten a la revisió de l'avaluació del risc de frau.
9. Específicament, defineix procediments per a la prevenció i correcció de situacions de conflictes d'interès conforme a allò establert als apartats 1 i 2 de l'article 61 del Reglament Financer de la UE (Reglament 2018/1046. En particular, conté, *inter alia*:
 - a) una Declaració d'Absència de Conflicte d'Interessos (DACI)
 - b) un Codi Ètic que incorpora el compromís de comunicar al superior jeràrquic l'existència de qualsevol potencial conflicte d'interessos que pogués existir, així com el compromís de l'esmentat superior jeràrquic o òrgan competent d'adoptar la decisió que correspongui en cada cas.

2. NORMATIVA D'APLICACIÓ

D'entre la normativa aplicable cal destacar:

Normativa Europea

- Reglament (UE, Euratom) 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de juliol de 2018, sobre normes financeres aplicables al pressupost general de la Unió (Reglament Financer de la UE).
- Reglament del Consell (EC, Euratom) 2988/95, de 18 de desembre de 1995, sobre la protecció dels interessos financers de les Comunitats Europees.
- Reglament del Consell (EC, Euratom) 2185/96, de 11 de novembre de 1996, sobre les verificacions *in situ* i les inspeccions per tal de protegir els interessos financers de les Comunitats Europees contra el frau i altres irregularitats.
- Reglament (UE, Euratom) 883/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 11 de setembre de 2013, sobre les investigacions conduïdes per l'Oficina Europea Anti-Frau (OLAF).
- Directiva (UE) 2017/1371 del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juliol de 2017, sobre la lluita contra el frau als interessos financers de la Unió per mitjans de legislació penal.
- Directiva (UE) 2019/1937 del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'octubre de 2019, sobre la protecció de les persones que informen de l'incompliment de la legislació de la Unió.
- Reglament (UE) 2021/241 del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de febrer de 2021, pel qual s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència.
- Reglament (UE) 2021/1060 del Parlament Europeu i del Consell, de 24 de juny de 2021, pel qual s'estableixen disposicions comunes per al FEDER, el FSE i altres fons.

Normativa interna

- Llei Orgànica 1/2019 del Parlament espanyol, de 20 de febrer, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, per a transposar Directives de la Unió Europea.¹
- Llei 38/2003 del Parlament espanyol, de 17 de novembre, General de Subvencions.
- Llei 9/2017 del Parlament espanyol, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic (LCSP).

¹ Transposició, entre altres, de la Directiva (UE) 2017/1371.

Altres documents rellevants

- Avaluació del risc de frau i mesures efectives i proporcionades contra el frau (DG REGIO) EGESIF_14-0021-00, de 16 de juny de 2014 ([Guidance Note on fraud risk assessment for 2014-2020](#)).
- [Comunicació de la Comissió \(2021/C 121/01\)](#) - Orientacions sobre com evitar i gestionar les situacions de conflicte d'interessos de conformitat amb el Reglament Financer.
- OLAF [Compendium of Anonymised Cases – Structural Actions](#) (Recopilació de casos anònims: accions estructurals).
- OLAF [practical guide on conflict of interest](#) (guia pràctica sobre el conflicte d'interessos).
- Comunicació 1/2017, de 6 d'abril, del *Servicio Nacional de Coordinación Antifraude* (IGAE), sobre la forma en què poden procedir les persones que tinguin coneixement de fets que puguin ser constitutius de frau o irregularitat en relació amb projectes o operacions finançades total o parcialment amb càrrec a fons procedents de la Unió Europea.

3. CONCEPTES I DEFINICIONS

- **Integritat institucional:** La integritat d'una associació és el resultat de l'actuació diària de totes i cadascuna de les persones que treballen dins o per a aquella organització. La integritat institucional va més enllà d'aprovar una política anticorrupció o redactar un codi ètic. Es produeix quan el funcionament operatiu de l'organització (polítiques, processos i procediments, sistemes de treball, etc.), els estàndards ètics i les estratègies de prevenció de la corrupció estan plenament integrats per permetre assolir les finalitats (l'interès general) per a les quals l'organització fou creada. Com més coherència i consistència hi hagi entre totes aquestes actuacions i els principis, valors i normes de l'ordenament jurídic, més integritat institucional trobarem.
- **Cultura administrativa íntegra:** cultura administrativa en la qual els processos, conductes i resultats de l'acció de l'associació responen de manera explícita a un seguit de normes, principis i valors ètics i de transparència.
- **Irregularitat:** és un concepte ampli que comprèn infraccions normatives, per acció o omissió, que tenen com a efecte un perjudici. S'empra principalment en el context de la regulació de la Unió Europea, en la seva dimensió d'afectació al pressupost.
- **Frau:** Al cos normatiu de la Unió Europea, es fa referència al frau que afecta els interessos financers, en matèria de despesa, qualsevol acció o omissió intencionada relativa a:
 - L'ús o presentació de declaracions o documents falsos, inexactes o incomplets, que tinguin per efecte la percepció o la retenció indeguda de fons procedents del pressupost general de les Comunitats Europees o dels pressupostos administrats per les Comunitats Europees o pel seu compte.
 - L'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació, que tingui el mateix efecte.
 - El desviament dels mateixos fons amb finalitats diferents d'aquelles per a les quals foren concebuts en un principi.

En paraules de la Comissió Europea, *"l'element d'engany intencionat és el que distingeix el frau del terme més general d'irregularitat"*. En l'ordenament jurídic intern, la noció de frau (fiscal, comercial, etc.) té sempre dues notes comunes: la intencionalitat i l'artifici per defraudar o enganyar.

- **Corrupció:** abús de la posició o càrrec públic en benefici privat. La Unió Europea distingeix la noció de corrupció pròpia del dret penal i necessàriament més estricta, d'una noció més àmplia emprada en la

vessant preventiva. En aquest segon sentit, la Unió Europea empra la definició del Programa Global de Nacions Unides contra la Corrupció i defineix corrupció com «*l'abús de poder per obtenir beneficis de caràcter privat*», en la qual queda inclòs tant el poder vinculat a l'ocupació d'un càrrec o lloc de treball públic (corrupció pública) com el propi del sector privat (corrupció privada).

- **Compliance:** funció que identifica, assessora, alerta, fa seguiment i reporta els riscos de compliment de les organitzacions, és a dir, els riscos de rebre sancions per incompliments legals o de regulacions, tenir pèrdues financeres o de reputació produïts per incompliment de les lleis aplicables, les regulacions, codis de conducta i estàndards de bones pràctiques. En aquest sentit, un sistema d'integritat públic incorpora la vessant de *compliance*, però va més enllà d'aquesta en tant en quant té per objectiu la preservació i garantia de l'interès general, a través de polítiques antifrau, però també de transparència, ètica pública i bon govern.
- **Conflicte d'interès:** tota situació de risc en què l'interès particular d'una persona podria interferir en l'exercici adient del seu discerniment professional en nom d'una altra que, legítimament, confia en aquell judici. L'article 61 del Reglament Financer el defineix de la manera següent: "*quan els agents financer i altres persones que participen en l'execució del pressupost [...], així com en la gestió, inclosos els actes preparatoris, l'auditoria o el control, vegin compromès l'exercici imparcial i objectiu de les seves funcions per raons familiars, afectives, d'afinitat política o nacional, d'interès econòmic o per qualsevol altre motiu directe o indirecte d'interès personal*".

Els actors implicats en possibles conflicte d'interès són:

- a) Els treballadors de l'associació a qui s'encomanen tasques de gestió, control i pagament, així com a altre personal a qui es deleguin aquestes funcions
 - b) Els beneficiaris privats, contractistes i subcontractistes, les actuacions dels quals siguin finançades amb fons públics, inclosos els procedents de la UE
- **Conflicte d'interès real:** El conflicte d'interès real es produeix quan la persona té un interès particular en una determinada decisió o discerniment professional, i es troba ja en situació efectiva d'oferir aquest judici. Ens trobem doncs davant d'un risc actual, present.
 - **Conflicte d'interès potencial:** El conflicte d'interès potencial es produeix quan la persona té un interès particular que podria influir una determinada decisió des de la posició o càrrec que ocupa, en el moment en què encara no es troba en la situació d'oferir el judici. En aquest cas ens trobem davant d'un risc futur, que cal poder identificar a temps.
 - **Conflicte d'interès aparent:** El conflicte d'interès aparent quan no hi ha un interès particular real o potencial però una tercera persona podria concloure, raonablement, que sí que existeix. Ens trobem davant d'un risc reputacional, que es pot contrarestar facilitant la informació que per aclarir que l'aparença de conflicte d'interès no és real.
 - **Bandera vermella:** indicador de detecció de possibles situacions de frau. Es tracta d'un sistema d'indicadors emprat principalment en la gestió dels fons europeus. La materialització d'una bandera vermella no implica necessàriament l'existència de frau.

4. ÀMBIT OBJECTIU

El Pla Antifrau té com a objecte establir el marc, els principis, i les mesures que seran d'aplicació en matèria d'integritat i de lluita contra el frau. El Pla ha de permetre garantir que els fons públics, inclosos els procedents

de la UE, s'utilitzen de conformitat amb les normes aplicables a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos.

El Pla documenta una estratègia dirigida a assolir un model d'organització que integra els principis de responsabilitat, transparència, optimització de recursos, compliment, integritat i gestió per objectius, així com el seu seguiment i control.

5. ÀMBIT SUBJECTIU

Las mesures d'aquest Pla se aplicaran a totes les persones implicades en la gestió de diner públic i a totes aquelles que tinguin algun tipus de relació amb el disseny, gestió, elaboració o execució de projectes que comptin amb finançament de la UE.

6. GOVERNANÇA DEL PLA

La gestió de les mesures contemplades en aquest Pla correspondrà als treballadors de l'associació que tinguin atribuïda la competència d'execució de projectes finançats per la Unió Europea.

6.1. Gerència

Sense perjudici de les funcions ordinàries que ja li corresponen, en execució del Pla de mesures antifrau, correspondrà a la gerència de l'associació l'exercici de les següents funcions:

- a) Planificar i programar les activitats de formació al personal que s'estableixen com a mesures de prevenció.
- b) Instruir els procediments disciplinaris al fet que donin lloc les irregularitats detectades.

6.2. Responsable administrativa

Sense perjudici de les funcions generals que té atribuïdes en relació amb els procediments d'adjudicació de contractes públics, en execució del Pla de mesures antifrau, correspondrà a la responsable administrativa, l'exercici de les següents funcions:

- a) Realitzar les comprovacions d'informació i documentació respecte dels expedients de contractació.
- b) Recopilar les declaracions d'absència de conflictes d'interès de les persones que participin en els procediments d'adjudicació.
- c) Sol·licitar dels contractistes i subcontractistes l'autorització de cessió de dades a l'efecte d'auditoria i control d'ús i la informació sobre la seva titularitat real.
- d) Efectuar les consultes a les bases de dades corresponents per a verificar la informació i documentació aportada per contractistes i subcontractistes durant l'execució dels contractes.

6.3. Tècnics gestors dels contractes i/o subvencions

En execució de les mesures establertes en el present Pla Antifrau, correspondrà als tècnics als quals s'hagi encomanat l'execució de contractes i/o subvencions, inclosos aquells que formin part de projectes finançats amb càrrec a fons de la UE, la realització de les següents funcions:

- a) Vetllar pel comportament ètic i íntegre del personal, intern o extern, que participi en l'execució dels contractes i subvencions.
- b) Verificar en el marc de cada contracte i subvenció la inexistència d'indicadors d'alerta de risc de frau, i comunicar al Responsable de Compliment aquells la presència dels quals es detecti.
- c) Realitzar les comunicacions que resultin precises amb beneficiaris de subvencions, contractistes o subcontractistes, en el marc de l'adopció de mesures antifrau.
- d) Valorar inicialment en el seu respectiu àmbit l'existència d'un potencial conflicte d'interessos i informar de les actuacions dutes a terme al Responsable de Compliment.
- e) Sol·licitar dels beneficiaris de subvencions l'autorització de cessió de dades a l'efecte d'auditoria i control d'ús i la informació sobre titularitat real del beneficiari.

6.4. Comissió Antifrau

Per al seguiment de l'execució de les mesures recollides en aquest Pla, es crea una Comissió Antifrau que està formada pels membres següents:

- Membre de la Junta Directiva
- Gerent
- Responsable administrativa.

A les sessions de la Comissió es podrà convidar a aquelles persones que s' estimi convenient, per raó de la naturalesa dels assumptes a tractar.

Correspondrà a la Comissió Antifrau, en execució de les mesures establertes en aquest Pla, les següents funcions:

- a) Vetllar pel correcte desenvolupament i compliment del pla.
- b) Coordinar i programar les accions per a la seva implementació, inclosa l'elaboració d'un pla de formació.
- c) Analitzar el seu funcionament i proposar modificacions.
- d) Informar periòdicament a la Junta i a l'Assemblea General sobre les seves actuacions. A tal efecte, s'elaborarà almenys un informe anual sobre el compliment del Pla.
- e) Promoure periòdicament (almenys un cop l'any) la realització de noves avaluacions de risc de frau

6.5. Responsable de Compliment

Per al seguiment de la implantació i aplicació de les mesures previstes en aquest Pla es designarà un Responsable de Compliment entre els membres de la Junta Directiva a qui correspondrà, en execució de les mesures establertes en aquest Pla, les següents funcions:

- a) Investigar les situacions de frau.
- b) Avaluar les situacions que siguin subsumibles en algun dels supòsits qualificats de "*banderes vermelles*", i adoptar les mesures de correcció necessàries després de confirmar-se que suposen un risc de frau.
- c) La recerca, avaluació i qualificació dels supòsits de frau com a sistèmics o puntuals.
- d) Proposar als òrgans competents l'adopció de les mesures de correcció que resultin procedents, en funció de la qualificació del frau com a sistèmic o puntual.
- e) Proposar l'adopció de mesures de prevenció i detecció addicionals a les ja previstes en aquest Pla.

- f) La gestió i seguiment del canal intern de denúncia interna. A través del canal intern de denúncia es rebran les denúncies, es registraran i posteriorment s'investigaran. A més, es mantindrà la comunicació amb el denunciant i, en cas necessari, se sol·licitarà informació addicional i finalment se l'informarà sobre les mesures previstes o adoptades per a seguir la seva denúncia i sobre el resultat final d'aquesta.
- g) Comunicar, quan resulti oportú al Servei Nacional de Coordinació Antifrau, a l'Agència Catalana Antifrau i/o a l'Oficina Europea de Lluita Antifrau (OLAF).

Per a garantir que el Responsable de Compliment actua amb independència en l'exercici de les citades funcions, el seu nomenament o la seva destitució (quan la seva designació recaigui persona al servei de la corporació) serà objecte de comunicació a l'Assemblea.

7. MESURES PER AFRONTAR ELS CONFLICTES D'INTERESSOS

7.1. Prevenció dels conflictes d'interessos

Les mesures de prevenció tenen per objectiu reduir les possibilitats de cometre frau mitjançant la implantació de mecanismes que permetin afrontar els riscos d'una manera proactiva i que, al seu torn, aportin seguretat als subjectes intervinents en la gestió del diner públic, inclòs el procedent de fons de la UE.

Les mesures de prevenció a implantar seran les següents:

- a) Formular una declaració institucional en la qual es reculli la postura oficial de l'associació respecte de la seva decidida voluntat de combatre el frau, la corrupció i els conflictes d'interessos en la gestió dels fons públics en general incloent els que provinguin de fons de la UE. Aquesta declaració institucional es donarà a conèixer a tot el personal i es publicarà en un apartat específic de la pàgina web dedicat a la integritat i lluita contra el frau.
- b) Programar accions formatives en matèria d'ètica i integritat pública, especialment dirigides a les persones subjectes al Codi Ètic, és a dir:
 - i. els membres de la Junta Directiva.
 - ii. el personal de l'associació
 - iii. les persones que formen part de les meses de contractació i els tribunals de selecció de personal.
- c) Formalització de la signatura d'una Declaració d'Absència de Conflictes d'Interès (DACI) per part dels intervinents als procediments: el responsable de l'òrgan de contractació, el personal que redacti els documents de licitació, bases i/o convocatòries, els experts que avaluin les sol·licituds, ofertes o propostes, els membres dels comitès d'avaluació de sol·licituds, ofertes o propostes i altres òrgans col·legiats que puguin intervenir en els procediments. En aquest darrer cas la signatura de la declaració per part dels intervinents es durà a terme a l'inici de la reunió corresponent i es reflectirà a l'acta.
- d) Formalització de la signatura d'una Declaració d'Absència de Conflictes d'Interès (DACI) per part dels beneficiaris d'ajuts, contractistes i/o subcontractistes.
- e) Creació d'un canal de denúncies. El canal estarà disponible a l'apartat de pàgina web dedicat a la integritat i lluita contra el frau. A més, se n'informarà a tot el personal l'associació i s'inclourà en els documents de licitació, bases i/o convocatòries.

7.2. Mesures per abordar els possibles conflictes d'interessos

L'associació aplicarà la normativa corresponent, en particular:

- Abstenció en la presa de decisions: davant de situacions de conflicte d'interès real es preveu l'eina de l'abstenció. L'abstenció és l'última barrera de protecció en els casos en què el conflicte ja és present, i on apartar la persona del procés decisorí és l'única mesura que permet preservar la imparcialitat de la decisió.
- Recusació: en cas d'incompliment del deure d'abstenció es preveu el mecanisme de la recusació, que s'articula com el dret de les persones interessades a demanar l'apartament de la persona recusada.
- El Codi Ètic de l'associació, de manera complementària, com a inspirador de principis del sistema d'integritat institucional.

En el cas de coneixement d'una situació que pogués suposar l'existència d'un conflicte d'interès no declarat, caldrà comunicar-la al superior jeràrquic que confirmarà per escrit si considera que existeix el conflicte. En cas que es consideri que existeix un conflicte d'interès, el superior jeràrquic pot:

- a) Adoptar les mesures administratives que procedeixin, en particular, les relatives a la recusació.
- b) Prendre les mesures previstes per la legislació vigent al procediment afectat pel conflicte d'interès.
- c) Proposar l'obertura d'un expedient disciplinari.

A més, en cas que es consideri que existeix un conflicte d'interès, el superior jeràrquic vetllarà perquè la persona de que es tracti cessi tota activitat en aquest assumpte, podent adoptar qualsevol altre mesura addicional de conformitat amb el Dret aplicable.

El Responsable de Compliment mantindrà un registre de totes les situacions de conflictes d'interessos aparents, potencials o reals que s'hagin detectat amb la finalitat de demostrar en cas necessari com es van gestionar i quines mesures es van adoptar per a fer-los front.

8. Mesures per a la lluita contra el frau

Les mesures per a la lluita contra el frau s'estructuren entorn als quatre elements clau del denominat "*cicle antifrau*": prevenció, detecció, correcció i persecució.

8.1. Prevenció

Les mesures de prevenció a implantar seran les següents:

- a) Codi Ètic, com a element central de tot sistema d'integritat. Aquest Codi ha de servir per construir un marc ètic comú per al conjunt de persones que treballen en l'organització, sens perjudici de la posició, condició o règim jurídic de vinculació. El Codi Ètic de l'associació forma part d'aquest Pla Antifrau com a annex i s'aprova conjuntament.
- b) Formació i conscienciació. Es preveuen dues línies formatives; una de sensibilització i difusió del marc d'integritat entre els càrrecs electes, i una segona de sensibilització i difusió del marc d'integritat al conjunt de la plantilla, i formació específica en aspectes vinculats al sistema d'integritat i a la gestió dels riscos.

- i. Sensibilització i difusió entre els membres de la Junta Directiva. El pla formatiu adreçat als membres de la Junta contempla una sessió de sensibilització i formació, posterior a la presa de possessió, amb la següent temàtica: la integritat en l'àmbit de l'associació i la gestió dels riscos de corrupció; l'arquitectura del model d'integritat; resolució de dubtes del Codi Ètic; conflictes d'interès (identificar-los i gestionar-los); indicadors de frau (aplicació de banderes vermelles).
 - ii. Sensibilització, difusió i formació a la plantilla de persones empleades. El pla formatiu adreçat al conjunt de la plantilla contempla una sessió de sensibilització i formació en integritat i valors ètics, amb la següent temàtica: la integritat en l'àmbit de l'associació i la gestió dels riscos de corrupció; l'arquitectura del model d'integritat; conflictes d'interès (identificar-los i gestionar-los); indicadors de frau (aplicació de banderes vermelles).
- c) Compromís contra el frau – Declaració institucional. És necessari manifestar, al més alt nivell, un compromís ferm contra el frau i la corrupció, que impliqui una tolerància zero, i comunicar-ho amb claredat. La Declaració institucional recull la postura oficial de l'associació respecte de la seva decidida voluntat de combatre el frau, la corrupció i els conflictes d'interessos en la gestió dels fons públics en general incloent els que provenguin de fons de la UE. Aquesta declaració institucional es donarà a conèixer a l'Assemblea, a la Junta Directiva i a tot el personal i es publicarà en un apartat específic de la pàgina web dedicat a la integritat i lluita contra el frau.
- d) Repartiment segregat de funcions i responsabilitats en les actuacions de gestió, control i pagament. El repartiment evidencia aquesta separació de forma clara i se'n deixa constància de cada responsable directe al mapa d'avaluació de riscos.
- e) Mecanismes adequats d'avaluació del risc per a totes les mesures gestionades. L'avaluació deixarà evidència de les parts del procés més susceptibles de sofrir frau i les mesures de mitigació a través d'un mapa de riscos (Annex 5) al qual s'identificaran:
- i. Els procediments que són més susceptibles del frau, como els d'alt pressupost, molts requisits a justificar pel sol·licitant, controls complexos, etc.
 - ii. Els possibles conflictes d'interessos.
 - iii. Els resultats de treballs previs d'auditories internes.
 - iv. Els resultats d'auditories d'òrgans competents de la Unió Europea i l'Estat Espanyol
 - v. Els casos de frau i corrupció detectats amb anterioritat.
- f) Sistema de control intern eficaç, adequadament dissenyat i gestionat, amb controls centrats en pal·liar els riscos que s'identifiquin. Els control tindran responsables directes del seu seguiment.
- g) Anàlisi de dades. Dins dels límits relatius a la protecció de dades, es crearan dades amb altres organismes públics o privats del sector que permetin detectar possibles situacions d'alt risc.

8.2. Detecció

Les eines de detecció del frau inclouran:

- a) Indicadors de frau (banderes vermelles) que adverteixi sobre riscos potencials de frau en atenció a uns certs indicadors d'alerta establerts en aquesta matèria per les autoritats nacionals o europees

competents. En l'Annex 5 d'aquest Pla s'estableixen alguns indicadors de risc específics per a ajudar a alertar sobre el risc de frau i de conflictes d'interessos. La presència d'aquests indicadors obliga les unitats gestores de contractes i subvencions a descartar qualsevol dubte que susciti una bandera vermella, i a comunicar qualsevol sospita de frau al Responsable de Compliment, que serà la unitat administrativa encarregada d'avaluar la seva incidència. L'existència de banderes vermelles no suposa automàticament que s'hagi produït un frau o que pugui produir-se, sinó que la situació ha de ser verificada i supervisada amb la diligència deguda.

- b) Comprovar la informació i documentació aportada per part dels beneficiaris, contractistes i subcontractistes. La verificació i control tindrà lloc a través de la consulta a bases de dades com els registres mercantils. Així mateix, es podrà fer ús de tècniques informàtiques de prospecció de dades (*data mining*) com el MINERVA.
- c) Establir un canal de denúncia intern per a rebre informació de possibles sospites de frau, corrupció o conflictes d'interessos no declarats. El canal de denúncia serà d'accés públic a través de l'apartat específic de la pàgina web de l'associació dedicat a la lluita contra el frau i garantirà la confidencialitat per a rebre i tractar la informació proporcionada pel denunciador, de conformitat amb allò establert a la Directiva (UE) 2019/1937 del Parlament Europeu i del Consell.

8.3. Correcció

L'adopció de mesures correctives tindrà lloc quan es detectin possibles fraus, o s'apreciïn sospites fundades de frau. Com a mesura de precaució, quan es detecti un possible frau, o es tingui una sospita fonamentada, l'òrgan competent procedirà a la suspensió dels procediments i dels pagaments d'acord amb la normativa aplicable i a comunicar tal circumstància al Responsable de Compliment.

El Responsable de Compliment procedirà, en primer lloc a identificar als presumptes responsables, i a investigar, avaluar i qualificar els fets per determinar si es tracta d'una irregularitat no constitutiva de frau, un supòsit de frau sistèmic o puntual, o si els fets no són constitutius de cap irregularitat.

Abans d'adoptar qualsevol mesura que afecti personal de l'associació, o a un beneficiari de subvenció, contractista o subcontractistes, es donarà audiència perquè puguin presentar les seves al·legacions.

En el supòsit que es confirmin fraus puntuals en algun contracte o subvenció, l'òrgan competent, a proposta del Responsable de Compliment adoptarà alguna o algunes de les següents mesures:

- a) Iniciar els tràmits necessàries per a anul·lar aquelles resolucions afectades per un cas de frau, i en el seu cas, retrotreure les actuacions fins al moment reavaluar el procediment d'adjudicació o de concessió de subvencions/ajudes;
- b) Resoldre els contractes afectats pel frau;
- c) Sol·licitar el reintegrament total o parcial de les quantitats de subvenció europea abonades.

En el supòsit que es detecti l'existència d'un frau sistèmic que afecti l'execució de diversos contractes o subvencions, l'òrgan competent, a proposta del Responsable de Compliment adoptarà alguna o algunes de les mesures previstes per als supòsits de frau puntual respecte de tots i cadascun dels contractes o subvencions afectats pel frau, i a més, alguna o algunes de les següents:

- a) Avaluar el funcionament de les mesures de prevenció i detecció,

- b) Sol·licitar la reavaluació del nivell de risc i l'adopció de noves mesures per a corregir les fallades que hagués pogut existir.

De totes les mesures adoptades es donarà compte a la Comissió Antifrau.

8.4. Accions legals i judicials

Les mesures d'enjudiciament tenen per objectiu la repressió de conductes fraudulentament, evitar que tornin a produir-se, així com, si s'escau la reparació dels interessos financers de la Unió que hagin estat lesionats, així com i garantir que els fons de la UE s'executen de conformitat amb la legislació aplicable.

Qualsevol persona de les quals intervinguin en procediments d'execució de contractes i subvencions té obligació de posar en coneixement del Responsable de Compliment les seves sospites de frau per a la seva recerca i avaluació.

El Responsable de Compliment comunicarà els casos de sospites de frau o frau confirmat i les mesures adoptades a les autoritats competents, entre les quals es troben, a més dels òrgans gestors de fons de la UE, el Servei Nacional de Coordinació Antifrau (SNAC) i l'Oficina Antifrau de Catalunya.

Quan una acció fraudulenta pogués tenir indicis de ser constitutiva d'alguna de les conductes punibles descrites en els articles 306 i 308 de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, el Responsable de compliment el posarà en coneixement del Ministeri Fiscal.

Quan dels fets pugui derivar-se responsabilitat disciplinària per al personal de l'associació, es posarà en coneixement de gerència per a la tramitació de l'oportú procediment:

- a) Davant la sospita de frau, es tramitarà un procediment d'informació reservada que s'orientarà a determinar, amb la precisió més gran possible, els fets susceptibles de motivar la incoació d'un procediment disciplinari, la identificació de la persona o persones que poguessin resultar responsables i les circumstàncies rellevants que concorrin en els uns i els altres.
- b) Després de la finalització del procediment d'informació reservada, i en els casos que així es determini, s'instruirà un procediment disciplinari per a l'exigència de responsabilitats als responsables de les conductes fraudulentament.

Així mateix, i quan escaigui, s'exercitaran les accions legals i judicials pertinents per a reparar els danys i perjudicis que se li hagin pogut causar a l'associació a conseqüència del frau comès.

9. SEGUIMENT I CONTROL PERIÒDIC DEL PLA

L'associació assumeix el compromís d'implantar un sistema d'informació adequat per a facilitar el seguiment de les mesures del pla i també dur a terme les responsabilitats de prevenció, detecció i control dels actes contra la integritat, actes de frau o de corrupció.

9.1. Supervisió

El Responsable de Compliment durà a terme un control periòdic (auditoria interna), amb suport extern si s'escau, per a verificar el compliment de les regles del pla i els seus efectes pràctics.

El procés de seguiment garantirà que s'apliquen els mecanismes de control adequats per a les activitats de l'associació que els procediments són seguits a tots els nivells. Més enllà de la periodicitat d'aquestes revisions, els responsables de les diverses unitats informaran a la Comissió Antifrau quan sorgeixin riscos elevats o nous que calgui prevenir.

Finalment, la Comissió Antifrau elaborarà un informe anual sobre el compliment de les mesures previstes al Pla. L'informe, que inclourà la revisió del mapa de riscos, s'eleva a l'Assemblea General per informació.

9.2. Revisió i actualització del Pla

L'informe anual d'execució del Pla, així com la presència d'incompliments o casos conflicte d'interessos, de frau o corrupció, indicaran la necessitat de la seva actualització. En funció del seguiment realitzat, l'informe inclourà recomanacions de revisió del Pla.

ANNEXOS

Annex 1. Declaració institucional

Annex 2. Codi ètic

Annex 3. Declaració d'absència de conflicte d'interès

Annex 4. Model de mapa i registre de riscos

Annex 5. Banderes vermelles

